

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสังคมอยู่ในยุคแห่งการสื่อสาร ซึ่งอาศัยเทคโนโลยีต่างๆ สื่อสารเพื่อให้ถึงผู้รับสารเป็นจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว เรียกว่า “สื่อมวลชน” เป็นกระบวนการส่งข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด ไปยังคนจำนวนมาก ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Mass Communication สื่อมวลชนนั้น มีอยู่หลายประเภท อาทิ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร อินเทอร์เน็ต วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งแต่ละประเภทมีคุณลักษณะในการสื่อสารต่างกันและก่อให้เกิดผลต่างกัน โดยเฉพาะวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่ง ที่นำเสนอทั้งข่าวสาร ความรู้และความบันเทิง ตามลักษณะหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างครบถ้วน และในการนำเสนอนั้นมีทั้งภาพและเสียง เปี่ยมด้วยพลังกระตุ้นความสนใจ มีอิทธิพลในการสร้างการเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกระทำการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่างๆ

คลื่นวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ถือเป็นทรัพยากรที่มีค่าของชาติ และเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความรู้ได้ตลอดชีวิต โดยปราศจากข้อจำกัดด้านโอกาส ถิ่นที่อยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดให้รัฐต้องจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษาระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้มีการพัฒนานโยบายการใช้วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียน การศึกษาในปัจจุบัน มิได้กำหนดขอบเขตให้เกิดการเรียนรู้ เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังมีแหล่งเรียนรู้อีกมากมายที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ วิทยุโทรทัศน์จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญ และอยู่ใกล้ตัวนักศึกษามากที่สุด เพราะไม่ว่านักศึกษาจะพักอยู่ที่ใด บ้าน หอพัก หรือคอนโด วิทยุโทรทัศน์ก็จะมืออยู่ทุกที่ และกลายเป็นสื่อที่จำเป็นในการรับข่าวสาร ความรู้ และความบันเทิงประจำวัน เป็นกิจนิจ (http://admin.e-library.onecapps.org/Book/662.pdf)

ในขณะเดียวกันหน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษาเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งของวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์เนื่องจากการศึกษาเป็น รากฐานเบื้องต้น ของการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน สื่อมวลชนสามารถที่จะทำหน้าที่ในการให้ความรู้ที่จำเป็นสำหรับ การปรับตัวของประชาชนให้เข้ากับการพัฒนาสังคมได้ โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนทั้งในเรื่องการอ่านออกเขียนได้ การปรับปรุงการกินอยู่ และการประกอบอาชีพ สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการให้ความรู้และการศึกษาแก่ประชาชน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นเครื่องมือ ที่เข้ามาช่วยถ่ายทอดวิชาความรู้ เพื่อพัฒนาบุคคลทั้งในระบบโรงเรียน และนอกโรงเรียน เราสามารถได้รับความรู้รอบตัว ความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ ตลอดจนวิทยาการใหม่ ๆ จากรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน ในขณะเดียวกันรายการวิทยุ กระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ก็สามารถ ทำหน้าที่เป็นสื่อหลัก หรือสื่อเสริมของการเรียนการสอนในห้องเรียนได้

เช่นกัน วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่มีความเหมาะสมแก่การให้ความรู้ และ การศึกษาเนื่องจากสามารถนำความรู้และการศึกษาไปถึงกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป ได้อย่างทั่วถึง รวดเร็ว โดยการเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจ เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และรับรู้ ของกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายทำให้การเผยแพร่ความรู้และการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (<http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter9-1.html>)

จากความสำคัญดังกล่าว การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งสำรวจพฤติกรรมการรับสารจากวิทยุโทรทัศน์ โดยสำรวจจากปัจจัยภายนอก อาทิ ที่อยู่อาศัย เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถรับชมได้ ตามความต้องการ จำนวนวัน/ ชั่วโมง ที่รับชมรายการต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และความสามารถในการนำการเรียนรู้นั้นไปก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านความรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาของตนเอง การดำรงชีวิตในสังคม การเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาตนเองในด้านต่างๆให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ และเกิดการเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์

วัตถุประสงค์

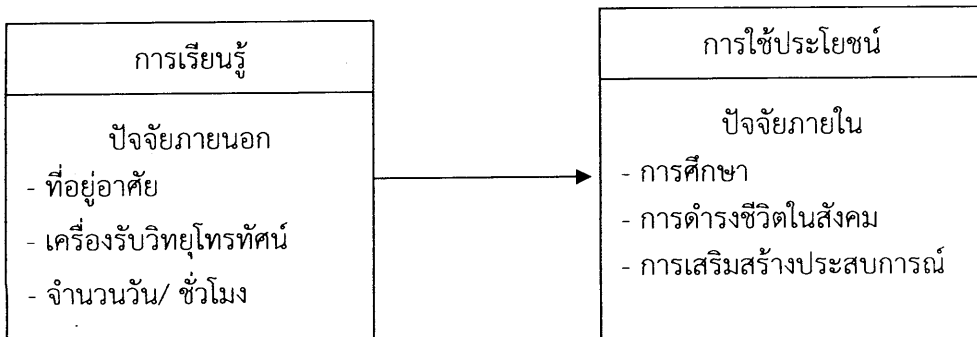
1. เพื่อศึกษาการเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. เพื่อศึกษาการนำการเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีไปใช้ประโยชน์

ขอบเขตในการศึกษา

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาวิจัยใน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี กรุงเทพมหานคร
2. ขอบเขตด้านประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทุกสาขา ทุกชั้นปี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ ศึกษาการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หมายถึง และการนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยภายนอก อาทิ ที่อยู่อาศัย เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถรับชมได้ ตามความต้องการ จำนวนวัน/ ชั่วโมง ที่รับชมรายการต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยภายในและความสามารถในการนำการเรียนรู้ไปก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านความรู้ที่เอื้อต่อการศึกษาของตนเอง การดำรงชีวิตในสังคม การเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และเกิดการเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์

นิยามศัพท์เฉพาะ

- การเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ หมายถึง การรับสารจากสื่อวิทยุโทรทัศน์และนำความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ความคิด ทักษะคิด พฤติกรรมใหม่ อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่ได้รับความรู้จากวิทยุโทรทัศน์
- สื่อวิทยุโทรทัศน์ หมายถึง สถานีวิทยุโทรทัศน์พื้นฐาน ซึ่งสามารถรับชมจากเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์ธรรมดาได้โดยไม่ต้องผ่านจานถ่ายทอดใดๆ คือ ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และ TPBS
- นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี หมายถึง นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปริญญาตรีทุกสาขาและทุกชั้นปีของภาคปกติ ซึ่งเรียนวันจันทร์ – วันศุกร์ ในเวลาราชการ
- ปัจจัยภายนอก หมายถึง สิ่งเอื้ออำนวยให้สามารถรับสารจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ได้สะดวกขึ้น เช่น ที่พักอาศัย เวลาที่สามารถรับชมได้
- ปัจจัยภายใน หมายถึง พฤติกรรมการเลือกรับชมรายการประเภทต่างๆ จากสื่อวิทยุโทรทัศน์และการนำไปใช้ประโยชน์
- การนำไปใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้จากสื่อวิทยุโทรทัศน์ ไปใช้กับการศึกษา การดำรงชีวิต การพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ทราบปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการรับสารของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
2. ได้ทราบการจัดการเรียนรู้จากวิทยุโทรทัศน์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินการศึกษาและด้านอื่นๆของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
3. สามารถนำผลของการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการรับสารและการนำไปใช้ประโยชน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี